

Vilken ny info behövs i fiskeriområdet för att planera åtgärder för fiskbestånden och fisket? – Forskarnas syn på behoven och arbetsfördelningen

Antti Lappalainen & Sanna Kuningas
LUKE

Approach och avgränsningar

Saken granskas ur fiskeriområdenas synvinkel – vad kommer till deras planering och beslutsfattande. Vi avhandlar inte nationella frågor, så som gösens fångstmått, laxfiskereglering eller andra ärenden under arbete, så som utvecklandet av sälskrämmor.

Vi granskar olika saker gällande nyttjande- och vårdplanernas delmål, huvudsakligen:

- Åtgärder som fiskeriområdet (delägarlaget) kan fatta beslut om eller skicka till NTM-centralen för fastställande
- Åtgärder som fiskeriområdet i övrigt kan främja

→ Vilken ny (eller kvalitetsmässigt bättre) information behövs i dessa fall?

Endast ärenden som gäller fiskbestånd och fiske. Socioekonomiska frågor gets mindre utrymme. Listan är inte heltäckande. Som tidsperspektiv följande 10 år. Forskarnas synvinkel.

Feedback önskas!

I det här föredraget

- Att planera utsättningar
- Att planera för knutavståndsreglering
- Att planera för fiskebegränsningar under fortplantningstid
- Att minska skarvens inverkan på fiskbeståndet
- Restaurering av fortplantningsområden
- Att utveckla samtillståndsområden för fritidsfiske
- Att utveckla verksamhetsförutsättningarna för kommersiellt fiske
- Att förbättra kvaliteten på fritidsfiskets fångstuppgifter

Att planera utsättningar (1/2)

Olika utsättningstypers (speciellt sik) andel i fångsterna, utsättningarnas avkastning → vad lönar det sig att satsa på?

- Informationsbehovet finns omnämnt i de flesta NVP
- Mängden nykläckt sik stor – t.ex. östra Finska viken
- Naturligare metod änn att odla dem i naturnäringsdamm, som snabbt kan förväras till följd av högre sommartemperaturer
- Olika sikformers avkastning, tex. Skärgårdssik versus vandringssik i Finska viken?
- Optimering av utsättningsmängderna i framtiden?
- Gös, lake? Å andra sidan bör man satsa på naturlig fortplantning, vandringssik ett undantag pga. utbyggnaden av vattendrag

Foto: Lari Veneranta, Luke

Att planera utsättningar (2/2)

Genomförande av eventuell forskning:

- Man kan utreda andelen sommargamla utsättningsfisk i fångsterna genom fångstprov och med hjälp av otoliter (sik och även gös)
- Det är möjligt att gruppmarka nykläckt och sommargammal utsättningsfisk. Det tar år innan man får resultat (andel i fångsterna)
- Inte som fiskeriområdesvis undersökning. Som ett större projekt, exempelvis på två olika havsområden. Luke och projektfinansiering (följande EHFVF -period?)
- För att kunna räkna ut utsättningarnas slutliga avkastning (kg/€) behövs också **bra information om fritidsfiskets fångster!**

Foto: Sanna Kuningas, Luke

Att planera för knutavståndsreglering (1/2)

Är den reglering som inverkar på fångstfiskens **gösens (och siken)** storlek fungerande i fiskeriområdet?

Allt lönar det sig inte att utreda varje område skilt för sig. Luke tillämpar "riskapproach" det vill säga följer upp gösen i synnerhet i Skärgårdshavet

- Helsingfors-Esbo "experiment" det vill säga 55 mm:s knutavståndsreglering. Vi ser hur det går med tiden. Är de föregånggre eller tar man ett steg tillbaka? Luke med för att följa upp "experimentet"
- Beståndsvisa analyser för att optimera fisket – är för arbetsdryga och dyra. Blandfiske vid kusten (abborre) gör det omöjligt att nyttja resultaten.

Att planera för knutavståndsreglering (2/2)

- Det skulle vara möjligt att jämföra avkastningen av fångst där olika regleringsmetoder används, men det skulle förutsätta **bra information om fritidsfiskets fångster**
- För gösens del kunde man tills vidare använda sig av "försiktighetsprincip": För egentligt gösfiske 50 mm knutavstånd, på de viktigaste fortplantningsområdena fiskebegränsningar under våren

Foto: Esa Lehtonen, Luke

Att planera för fiskebegränsningar under fortplantningstid

Var ligger de viktigaste fortplantningsområdena i fiskeriområdet?– i synnerhet gädda, gös och även abborre

- Har inte gjorts tillräckligt heltäckande någonstans, kunde man göra regionalt samarbete?
- Utgångspunkten lokal information om fortplantningsområden (+ VELMU-modeller, förutom gädda)
- För att trygga tillförlitligheten och transparensen bör de säkerställas genom fältundersökningar
- Fortplantningsområden hålls de samma år från år. Kartläggning bitvis
- Det finns begränsat med kunskande och utrustning, i princip rutinjobb
- Fiskeriområdena gör en gemensam beställning av konsulter/rådgivningsorganisationer? Projektfinansiering under följande EHFVF -period? CFF koordinerar?

Kuva: Sanna Kuningas, Luke

Att minska skarvens inverkan på fiskbeståndet

Områden från vars närhet kolonierna främst bör tas bort?

- Även för detta ändamål behövs information om abborrens och öringens viktigaste fortplantingsområden
- Skarven bort från områden där man även inför fiskebegränsningar under våren
- Som motiveringar till undantagstillstånd (utöver annan information som det redan finns tillgång till)
- Det finns även andra kriterier

OBS! Ett projekt om skarvens skador på fisket och fiskodling har inletts vid Luke år 2022

Foto: Mats Westerborn, Luke

Restaurering av fortplantningsområden

Finns det områden som kunde restaureras till skäligt pris?

- Flador och glon, områden lämpliga för gäddfabriker, vägtrummor ...
- Morot behövs. Kunde man exempelvis styra fiskekortspengar till sådana vattenägare som utför restaureringar?
- Rätt så liten insats i nuvarande NVP-rundan; Kvarken föregångare
- Även i LIFE IP Biodiversea —projektet (2022-2029) skulle det vara möjligt att ta med fler restaureringsobjekt → ta kontakt med Sanna

Kuva: Sanna Kuningas, Luke

Att utveckla samtillståndsområden för fritidsfiske (1/2)

- Som en egen rubrik i alla NVP – lag om fiske förutsatte detta
- Finns det äkta intresse i kustens fiskeriområden?
- I delmålen finns det som en målsättning att bevara fritidsfisket på nuvarande nivå i en del NVP:n inget delmål alls – jmf kommersiellt fiske och tillväxt
- Intresset kunde öka om man visste att samtillståndsområdena skulle generera tillräckligt med pengar som ersättning för att området används
- **Det skulle behövas bättre information om hurudan slags avkastning olika samtillståndsområden kunde ge på kusten?**

Att utveckla samtillståndsområden för fritidsfiske (2/2)

SVK:s utredning 2019 (Yhtenäisluvat kuntoon –enkät)

- Betalningsvilligheten 20-80 €
- Intressets tyngdpunkt låg aningen mer i Insjöfinland
- Ingen information om efterfrågan (antal) → avkastning?

- Det skulle behövas en analys av de områden som redan finns på kusten. Det vill säga uppskattad avkastning för olika typers områden i olika delar av kusten (hur lockande området är, vilken befolkningsgrund finns det, ...)
- Behov av kompletterande service och effekt av dessa?
- Faller naturligt på SVK, guiderna med?

Att utveckla verksamhetsförutsättningarna för kommersiellt fiske

Genom hurudana åtgärder kunde fiskeriområdet förbättra verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fisket (utöver säl- och skarvåtgärder)?

- Hur ska vi få nya fiskare?
- Skulle det behövas tydlighet och transparens i arrendeprissättningen?
- Hur förhålla sig till kommersiella "säsongfiskare"?
- Mörtfiskar har potential?
- Intervjua fiskarna, samarbete med fiskarorganisationer?
- Fördomsfria ideer: "I fiskeriområdets yttre rand och på allmänt vatten kunde det finnas rum för en liten trälare som skulle sälja strömming till huvudstadsregionens matbutiker och konsumenter" (Helsingfors-Esbo NVP)

Fritidsfiskets fångststoppgifter (1/2)

- Behövs som bakgrundsinformation (utsättningarnas lönsamhet och fiskereglering)
 - Relevant grundinformation om nyttjandet av fiskeriområdets fiskresurser
 - Behovet av att förbättra kvaliteten framförs i nästan alla NVP:n
-
- Postenkäter fungerar allt sämre – låg svarsaktivitet
 - Omakala har tagits i bruk – kommer den att fylla det akuta behovet av information?

Foto: Luonnonvarakeskus

Fritidsfiskets fångstuppegifter (1/2)

”Estlands modell”

- Då man förnyar sitt fiskekort är det obligatoriskt att anmäla föregående års fångster. Fungerar rätt så bra.

Skulle man kunna tänka sig ett liknande system till Finland?

- I Finland är det de som betalat fiskevårdsavgiften som fiskar största delen av fisken
- I samband med elektroniskt köp skulle man be efter information om det viktigaste fiskeområdet (fiskeriomåde) och föregående års fångst?
- Årligen tillgång till stora datamängder
- Det här arrangemanget samt OmaKala skulle komplettera varandra!

Sammanfattning på förslagen

Fiskeriområdena: Kartlägga fortplantningsområdena och restaureringsobjekten (t.ex. EMKVR?), de kommersiella fiskarnas problem?

Luke (+ fiskeriområden): Utsättningarnas lönsamhet (tex. EHFVF?), följa upp erfarenheter från Helsingfors-Esbo området

SVK: Samtillståndsområdenas potentiella fördelar för ägarna

???: Förbättra kvaliteten på fritidsfiskets fångstutrustning?

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) är fonden för EU:s havs- och fiskeripolitik för 2021–2027. Finlands andel 71,8 M€. Ett av fyra tyngdpunktsområden "främja hållbart fiske och bevarande av marina biologiska naturresurser".

Kiitos!